

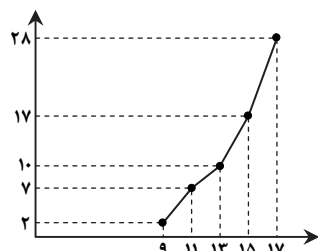
دفترچه پاسخ‌های تشریحی آزمون آزمایشی شماره ۲ (دروس اختصاصی)

ویژه داوطلبان آزمون سراسری سال ۹۸ (نظام قدیم)
گروه آزمایشی علوم انسانی

پاسخ تشریحی درس‌های اختصاصی آزمون شماره ۲ (گروه آزمایشی علوم انسانی)

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ دشوار * صفحه‌های ۸۸ و ۸۹ آمار و مدل‌سازی
با توجه به نمودار می‌توان جدول فراوانی را به صورت روبه‌رو نوشت:

حدود دسته	۷-۹	۹-۱۱	۱۱-۱۳	۱۳-۱۵	۱۵-۱۷
فراوانی	۲	۷	۱۰	۱۷	۲۸
فراوانی	۲	۷-۲=۵	۱۰-۷=۳	۱۷-۱۰=۷	۲۸-۱۷=۱۱

اگر داده‌های ۱۲، ۱۵ و ۱۶ داده‌ها حذف شود، جدول فراوانی به صورت زیر تبدیل می‌شود.

حدود دسته	۷-۹	۹-۱۱	۱۱-۱۳	۱۳-۱۵	۱۵-۱۷
فراوانی	۲	۵	۲	۷	۹

بنابراین فراوانی نسبی بازه (۱۳، ۱۵) برابر است با: $\frac{7}{25} = 0.28$

۱۱۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ ساده * صفحه ۱۲ ریاضی پایه
فرض کنید عدد انتخابی x باشد، لذا:

$$x \xrightarrow{\text{در ۳ ضرب شود}} 3x \xrightarrow{\text{با عدد ۶ جمع شود}} 3x+6 \xrightarrow{\text{در ۳ تقسیم گردد}} x+2$$

طبق استدلال استنتاجی حاصل همواره ۲ است.

۱۱۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه ۱۶ ریاضی پایه
تحلیل گزینه‌ها:

گزینه ۱: $\sqrt{9}$ عددی گنگ نیست، لذا شرایط فرض برای آن برقرار نیست. *
گزینه ۲:

$$* (1-\sqrt{2}) \times (1-\sqrt{2}) = (1-\sqrt{2})^2 = 1+2-2\sqrt{2} = 3-2\sqrt{2}$$

$$\checkmark \text{ گزینه ۳: گویا است. } (1-\sqrt{2}) \times (1+\sqrt{2}) = 1-2 = -1$$

$$* \text{ گزینه ۴: گنگ است. } \sqrt{\pi} \times \sqrt{\pi} = \pi$$

۱۱۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ ساده * صفحه ۱۸ ریاضی پایه

با جای گذاری ۸ به جای n، جملات سوم و هشتم را محاسبه می‌کنیم:

$$a_n = (-1)^n (n^2 - n) \Rightarrow a_7 = (-1)^7 (3^2 - 3) = -1 \times 6 = -6$$

$$a_8 = (-1)^8 \times (8^2 - 8) = 56$$

$$a_8 - a_7 = 56 - (-6) = 62$$

۱۱۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ ساده * صفحه‌های ۲۵ و ۲۶ ریاضی پایه

در این دنباله حسابی جمله اول برابر ۱۱- و قدرنسبت ۴ است، لذا جمله عمومی به صورت زیر می‌باشد.

$$a_n = -11 + (n-1) \times 4 = 4n - 15$$

پس:

$$a_{11} = 4 \times 11 - 15 = 44 - 15 = 29$$

۱۱۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه‌های ۲۵ و ۲۶ ریاضی پایه

ابتدا معلومات مسئله را خلاصه نویسی می‌کنیم:

$$\begin{cases} a_1 + a_2 + a_3 = 15 \\ a_7 = 9a_2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a_1 + a_1 + d + a_1 + 2d = 15 \\ a_1 + 6d = 9(a_1 + d) \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 3a_1 + 3d = 15 \\ a_1 + 6d = 9a_1 + 9d \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 3a_1 + 3d = 15 \\ 8a_1 + 3d = 0 \end{cases} \xrightarrow{\text{یا کم کردن دو معادله از هم}} \begin{cases} 3a_1 + 3d = 15 \\ 5a_1 = -15 \end{cases} \Rightarrow a_1 = -3$$

با جای گذاری در معادله دوم داریم:

$$-24 + 3d = 0 \Rightarrow d = 8$$

ریاضیات ۹۹

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ ساده * صفحه ۶۴ ریاضی ۱

$$\begin{aligned} \sqrt{(2-\sqrt{7})^2} &= |2-\sqrt{7}| = \sqrt{7}-2 \\ \sqrt{(2-\sqrt{7})^2} + \sqrt{7} |1-\sqrt{7}| &= \sqrt{7}-2 + \sqrt{7} |1-\sqrt{7}| \end{aligned}$$

$$= \sqrt{7}-2 + \sqrt{7}(\sqrt{7}-1) = \sqrt{7}-2+7-\sqrt{7} = 5$$

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ دشوار * صفحه‌های ۶۷ و ۶۸ ریاضی ۱

ابتدا حاصل عبارت را محاسبه می‌کنیم:

$$\begin{aligned} \frac{4-\sqrt{2}}{\sqrt{2}} + 3\sqrt{2} - \sqrt{18} - 2\sqrt{45} &= \frac{4-\sqrt{2}}{\sqrt{2}} \times \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{2}} + 3 \times 2\sqrt{2} - 3\sqrt{2} - 6\sqrt{5} \\ &= 2\sqrt{2} - 1 + 6\sqrt{2} - 3\sqrt{2} - 6\sqrt{5} = -\sqrt{2} - 1 \end{aligned}$$

اگر عبارتی که باید اضافه کنیم را \square در نظر بگیریم، داریم:

$$\square + (-\sqrt{2}-1) = 3 \Rightarrow \square = 3+1+\sqrt{2} = 4+\sqrt{2}$$

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه ۶۹ ریاضی ۱

$$\sqrt[3]{81} - \sqrt[3]{24} - \sqrt[3]{0.003} = \sqrt[3]{3^4} - \sqrt[3]{2^3 \times 3} - \sqrt[3]{\frac{3}{1000}}$$

$$= 3\sqrt[3]{3} - 2\sqrt[3]{3} - \frac{\sqrt[3]{3}}{10} = \sqrt[3]{3} \left(3 - 2 - \frac{1}{10} \right) = \frac{9}{10}\sqrt[3]{3}$$

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ دشوار * صفحه‌های ۵۸ تا ۶۸ ریاضی ۱

$$\sqrt[3]{(-5)^2 + \left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^4 + \left(-\frac{\sqrt{7}}{2}\right)^2} = \sqrt[3]{25 + \frac{1}{4} + \frac{7}{4}} = \sqrt[3]{27} = 3$$

لذا:

$$\left(\sqrt[3]{(-5)^2 + \left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^4 + \left(-\frac{\sqrt{7}}{2}\right)^2} \right)^{-1} \times \sqrt[3]{\frac{1}{4}} = (3)^{-1} \times \sqrt[3]{\frac{1}{4}} = \frac{1}{3} \times \frac{1}{\sqrt[3]{4}} = \frac{1}{\sqrt[3]{36}}$$

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه ۵۵ ریاضی ۱

$$\begin{aligned} 8^2 \times 9^2 \times 25^5 \times (3^6 + 3^6) &= (2^3)^2 \times (3^2)^2 \times (5^2)^5 \times 2 \times 3^6 \\ &= 2^9 \times 3^4 \times 5^{10} \times 2 \times 3^6 = 2^{10} \times 3^{10} \times 5^{10} = 30^{10} \end{aligned}$$

$$\sqrt[10]{8^2 \times 9^2 \times 25^5 \times (3^6 + 3^6)} = \sqrt[10]{30^{10}} = 30$$

لذا:

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه ۵۸ ریاضی ۱

$$\left(\frac{1}{f} \right)^{216x+1} = 1000 \Rightarrow \left(\frac{5}{f} \right)^3 \times (2^4)^{x+1} = (10)^3 \Rightarrow \frac{5^3}{f^3} \times 2^{4x+4} = 2^3 \times 5^3$$

$$\Rightarrow 2^{4x+4} = 2^3 \Rightarrow 4x+4=3 \Rightarrow 4x=-1 \Rightarrow x=-\frac{1}{4}$$

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ ساده * صفحه ۹۶ آمار و مدل‌سازی

اعدادی که در بازه (۴۵، ۵۷) قرار دارند. به صورت ۴۵، ۴۵، ۴۸، ۴۹، ۵۱، ۵۱، ۵۶

$$\text{درصد} = \frac{7}{20} \times 100 = 35\%$$

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ ساده * صفحه ۹۲ آمار و مدل‌سازی

می‌دانیم مجموع تمام زوایا برابر ۳۶۰ درجه است، لذا:

$$\alpha + 40^\circ + 50^\circ + 70^\circ + 80^\circ = 360^\circ \Rightarrow \alpha = 120^\circ$$

$$= \alpha \times \frac{\text{فراوانی}}{\text{تعداد کل}} \times 360^\circ \Rightarrow 120^\circ = \frac{f}{1200} \times 360^\circ \Rightarrow f = 400$$

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه‌های ۸۸ و ۸۹ آمار و مدل‌سازی

با توجه به نشان دسته‌ها، طول دسته برابر ۲ است و دسته اول به صورت ۸/۵-۱۰/۵ می‌باشد. لذا جدول فراوانی به صورت زیر است.

نشان دسته	حدود دسته
۸/۵-۱۰/۵	۹/۵
۱۰/۵-۱۲/۵	۱۱/۵
۱۲/۵-۱۴/۵	۱۳/۵

بنابراین کران پایین دسته سوم برابر ۱۲/۵ است.

۱۱۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه ۳۰ ریاضی پایه

ابتدا قدرنسبت را محاسبه می کنیم:

$$\begin{cases} a_1 = 1 \\ a_7 = 10 \end{cases} \Rightarrow a_1 + 3d = 10 \Rightarrow 3d = 9 \Rightarrow d = 3$$

اکنون مجموع ده جمله اول را محاسبه می کنیم:

$$S_{10} = \frac{10}{2} [2 \times 1 + 9 \times 3] = 5 \times 29 = 145$$

۱۱۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه ۲۸ ریاضی پایه

جمله عمومی دنباله به صورت $a_n = 2n + 7$ است، لذا:

$$\begin{cases} a_1 = 9 \\ a_7 = 2 \times 7 + 7 = 11 \end{cases} \Rightarrow d = a_7 - a_1 = 2$$

بنابراین:

$$S_{10} = \frac{10}{2} [2 \times 9 + 9 \times 2] = 5 \times 36 = 180$$

۱۱۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۳۰ ریاضی پایه

ابتدا تعداد اعداد را محاسبه می کنیم:

$$17, 19, \dots, 63$$

$$n = \frac{63 - 17}{2} + 1 = 24$$

اکنون مجموع این ۲۴ جمله را محاسبه می کنیم:

$$S_{24} = \frac{24}{2} [2 \times 17 + 23 \times 2] = 12 \times 80 = 960$$

۱۱۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ دشوار * صفحه ۲۸ ریاضی پایه

او در روز اول A تومان در روز دوم $A + 1000$ تومان و ... پس انداز کرده است و مجموع پس انداز او پس از سی روز برابر ۴۹۵۰۰۰ تومان می باشد، لذا:

$$A = \text{جمله اول}$$

$$1000 = \text{قدرنسبت}$$

$$S_{30} = 495000 \Rightarrow \frac{30}{2} [2A + 29 \times 1000] = 495000$$

$$\Rightarrow 2A + 29000 = \frac{495000}{15} = 33000 \Rightarrow 2A = 4000 \Rightarrow A = 2000$$

۱۲۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ دشوار * صفحه ۳۰ ریاضی پایه

ابتدا مسئله را خلاصه نویسی می کنیم:

$$\begin{cases} S_{20} = 7S_{10} \\ a_7 = 11 \end{cases} \Rightarrow \frac{20}{2} (2a_1 + 19d) = 7 \times \frac{10}{2} (2a_1 + 9d)$$

$$\Rightarrow 4a_1 + 38d = 14a_1 + 63d \Rightarrow 10a_1 + 25d = 0 \Rightarrow 2a_1 + 5d = 0$$

بنابراین:

$$\Rightarrow \begin{cases} 2a_1 + 5d = 0 \\ -2a_1 - 4d = -22 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2a_1 + 5d = 0 \\ -2a_1 - 4d = -22 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{جمع معادلات}} d = -22$$

با جای گذاری در معادله (*) داریم:

$$a_1 - 44 = 11 \Rightarrow a_1 = 55$$

اقتصاد

۱۲۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ ساده * صفحه های ۱۳، ۱۶ و ۱۷ اقتصاد

(الف) کالای واسطه ای کالایی است که در بطن یک کالای نهایی به کار برده می شود و به منظور ارائه در بازار تهیه می شود نه مصرف خانگی.

(ب) هزینه فرصت دقیقاً برابر با انتخابی است که فرد از آن صرف نظر کرده، یعنی خرید سکه و سود حاصل از فروش آن.

۱۲۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ ساده * صفحه های ۳ و ۴ اقتصاد

با اینکه زمین های کشاورزی در کشور فراوان هستند اما دلایلی نظیر جنگ یا بلایای طبیعی باعث محدودیت این منابع شده است.

۱۲۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه های ۱۴ تا ۱۶ اقتصاد

■ فعالیت معلمان و پزشکان به طور مستقیم به مصرف کننده نهایی ارائه می شود، لذا به عنوان خدمات نهایی محسوب می شود.

■ در حالی که خدماتی که در یک سازمان، به منظور انجام سایر فعالیت های اقتصادی به مسئولان سازمان ارائه می شود، خدمات واسطه ای است.

■ همان طور که فرایند تهیه و ساخت کالا تولید محسوب می شود، خدمات نیز جزو تولید به حساب می آیند.

۱۲۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ دشوار * صفحه ۳۰ اقتصاد

مرحله	نام کالا	ارزش افزوده	قیمت (ارزش)
۱	گوشت	۱۰	۱۰
۲	غذا	$50\% \times 10 = 5$	$10 + 5 = 15$
۳	غذای بسته بندی	$25 - 15 = 10$	مجموع ارزش افزوده مراحل مختلف = ۲۵
جمع ارزش افزوده		25	25

(ب) ۱۵

(الف) ۱۰-۱

(د) روش تولید یا روش ارزش افزوده

(ج) ۲۵

۱۲۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * صفحه های ۳۱ و ۳۲ اقتصاد

به دلیل شرایط اقتصادی مختلف مانند رکود یا تورم، سطح عمومی قیمت ها در سال های مختلف کم یا زیاد می شود و محاسبه تولید کل، بر اساس قیمت های جاری، به دلیل تغییرات سالیانه قیمت ها، عدد قابل قبول و منطقی از تولید حقیقی کل ارائه نمی کند. برای رفع این اشکال باید تأثیر تغییرات قیمت را از تولید کل حذف کنیم. در نتیجه از قیمت های یک سال معین به عنوان سال پایه برای محاسبه تولید کل استفاده می شود.

۱۲۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ دشوار * صفحه های ۲۵ و ۲۶ اقتصاد

(الف)

خالص ارزش تولید افراد مقیم خارج + تولید خالص داخلی = تولید ناخالص ملی
ارزشی تولید خارجیان مقیم کشور - هزینه استهلاک +

$$\text{میلیون دلار } 1380 = 250 - \left(\frac{10}{100} \times 1450 \right) + 35 + 1450 = \text{تولید ناخالص ملی}$$

(ب)

$$\text{میلیون دلار } 1235 = 145 - 1380 = \text{تولید خالص ملی}$$

(هزینه استهلاک)

$$\text{دلار } 123/5 = \frac{\text{میلیون } 1235}{\text{میلیون } 10} = \text{سرانه تولید خالص ملی}$$

۱۲۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه های ۲۹ و ۳۰ اقتصاد

(الف) جمع ارزش افزوده مراحل مختلف تولید برابر با قیمت کلای نهایی است و این روش محاسبه تولید کل، محاسبه به روش ارزش افزوده یا روش تولید نام دارد.

(ب) تولید کل به هر سه روش، تقریباً عدد یکسانی ارائه می دهد، بنابراین تولید کل به روش هزینه ای هم برابر با تولید کل به روش درآمدی است.

■ اما محاسبه ارزش حقوق و دستمزد نیروی انسانی:

ارزش سودهای سرمایه + ارزش اجاره = تولید کل به روش درآمدی

ارزش حقوق و دستمزد +

$$6750 = 2500 + 1950 + x$$

$$x = 6750 - 4450 = 2300 \text{ میلیون دلار}$$

۱۲۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ ساده * صفحه ۳۷ و ۳۸ اقتصاد

- تولیدکنندگانی که کالای باکیفیت تولید کرده اما با قیمتی پایین تر از سایر رقبا آن را می فروشند و با جذب مشتری بیشتر، در آینده سود بیشتری می برند.
- تولیدکنندگانی که کالای باکیفیت تولید کرده و با مبلغی بالا آن را می فروشند و به این ترتیب با جلب اعتماد مشتری درآمد و فروش بیشتری و در نتیجه سود بیشتری خواهند داشت.

(الف) دو گروه از تولیدکنندگان

به دنبال سود در آینده

هستند

(ب) هزینه های تولید عبارتند از مبالغی که صرف خرید یا اجاره عوامل تولید می شود، همچنین هزینه استهلاک به عنوان هزینه تولید منظور می شود. گزینه ۱ مربوط به محاسبه هزینه است، ولی گزینه ۴ مربوط به محاسبه سود می باشد.

۱۲۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * صفحه ۴۰ اقتصاد

(الف)

$$\text{میلیون خانوار } 50 + 5 = 10 = \text{تعداد کل خانوارها}$$

$$\text{میلیون خانوار } 2/5 = 25\% \times 10 = \text{میلیون خانوارهای صرفه جو}$$

$$\text{وات } 600 = 2/5 + 1,500 = \text{میزان صرفه جویی هر خانوار}$$

کل برق صرفه جویی شده

تعداد خانوارهای صرفه جو

$$\text{لامپ } 3 = \text{وات } 600 + 200 \rightarrow \text{سهم هر خانوار}$$

« ادبیات اختصاصی »

- ۱۳۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه‌های ۶۴ تا ۷۲ تاریخ ادبیات ۱
- ۱۳۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه‌های ۷۸ تا ۸۱ تاریخ ادبیات ۱
عبارت سؤال معرف ناصر خسرو است که یکی از آثار او جامع الحکمتین است.
- ۱۳۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ ساده * صفحه‌های ۸۶ و ۸۷ تاریخ ادبیات ۱
کتاب «التفهیم لاوائل صناعة التنجیم» نوشته ابوریحان بیرونی است که اولین کتاب فارسی در نوع خود است.
- ۱۳۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه‌های ۸۹ و ۹۰ تاریخ ادبیات ۱
این کتاب به درخواست ملک‌شاه سلجوقی نوشته شده است.
- ۱۴۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۹۸ تاریخ ادبیات ۱
موضوع رسایل خواجه عبدالله اقبال، سخنان، مناجات‌ها و راز و نیازهای لطیف و پرجاذبه است.
- ۱۴۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ ساده * صفحه ۱۸۴ تاریخ ادبیات ۱
- ۱۴۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ دشوار * صفحه‌های ۱۹۰ تا ۱۹۳ تاریخ ادبیات ۱
ولتر را تجسم‌بخش عصر روشنگری می‌دانند.
- ۱۴۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه‌های ۱۹۰ تا ۱۹۵ تاریخ ادبیات ۱
- ۱۴۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * درس ۹ آرایه‌های ادبی
گزینه ۱: خیاط باد صبا ← اضافه تشبیهی
گزینه ۲: تو آفتابی ← تشبیه بلیغ اسنادی
گزینه ۳: دفتر ایام ← اضافه تشبیهی
گزینه ۴: تیغ هجر ← اضافه تشبیهی
- ۱۴۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * درس‌های ۱۰ و ۱۱ آرایه‌های ادبی
گزینه ۱: پسته استعاره از لب و دهان - غنچه تشخیص و استعاره مکنیه دارد - نسیم باد صبا تشخیص و استعاره مکنیه دارد. (سه استعاره)
گزینه ۲: محراب تشخیص و استعاره مکنیه دارد. (یک استعاره)
گزینه ۳: نرگس استعاره از چشم - خون خواب اضافه استعاری (دو استعاره)
گزینه ۴: نفس تشخیص و استعاره مکنیه دارد. (یک استعاره)
- ۱۴۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * درس ۱۳ آرایه‌های ادبی
گزینه ۳: سر مجاز از فکر و تصمیم و اراده به علاقه محلیه
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: دست مجاز از قدرت به علاقه آلیه
گزینه ۲: ساغر مجاز از شراب به علاقه محلیه
گزینه ۴: نفس مجاز از سخن به علاقه سببیه
- ۱۴۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * جامع آرایه‌های ادبی
«الف»: مجاز ← خانه مجاز از اهل خانه
«ب»: استعاره ← صبح مورد خطاب است و تشخیص دارد و استعاره مکنیه است. (می‌توان صبح را استعاره مصرحه از معشوق در نظر گرفت.)
«ج»: تشبیه ← دل من مانند دانه بریان شده است.
«د»: کنایه ← بازار کسی یا چیزی را شکستن کنایه از بی‌رونی کردن است.
- ۱۴۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * درس ۱۴ آرایه‌های ادبی
گزینه ۱: عنان بر تافتن ← برگشتن و منصرف شدن
گزینه ۲: در زیر نگین داشتن ← مسلط شدن
گزینه ۴: خاک می‌خورد ← مردن
- ۱۴۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه‌های ۳ تا ۸ عروض و قافیه و سبک‌شناسی
گزینه ۱: کلمات قافیه (خانه - بیگانه) حروف اصلی (ان) حروف الحاقی (ه) ← قاعده ۲
گزینه ۲: کلمات قافیه (بدخواه - گمراه) حروف اصلی (ه) ← قاعده ۲
گزینه ۳: کلمات قافیه (آلاید - بیاساید) حروف اصلی (ا) حروف الحاقی (ید) ← قاعده ۱
گزینه ۴: کلمات قافیه (بشنو - جو) حروف اصلی (و) ← قاعده ۲
- ۱۵۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه‌های ۸ تا ۱۰ عروض و قافیه و سبک‌شناسی
گزینه ۱: کلمات قافیه (کرده - برده) حروف اصلی (د) و (ر) و (د) حروف الحاقی (ه) ← تبصره ۳
سایر گزینه‌ها طبق تبصره ۱ هستند که فقط حروف الحاقی دارند.
- ۱۵۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه‌های ۸ و ۱۴ عروض و قافیه و سبک‌شناسی
کلمات قافیه (دبیاچه - خواجه) چون در صامت (ج و ح) اختلاف دارند قافیه نادرست است.
توجه: (ب) به تنهایی نمی‌تواند حرف قافیه باشد.
- ۱۵۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۱۱ عروض و قافیه و سبک‌شناسی
گزینه ۱: کلمات قافیه (چمن - سمن) و (برکشید - دردمید)
گزینه ۲: کلمات قافیه (پیدا - شیدا) و (بهار - نگار)
گزینه ۳: کلمات قافیه (خورده - کرده) و (بزهم - رزم‌ها)
گزینه ۴: کلمات قافیه (غمناک - پاک) ولی کلمات (شود - گردد) قافیه نمی‌شوند زیرا (د) در هر دو شناسه است.

$$\frac{1500}{25000} = 0.06 \times 100 = 6\% = \text{درصد صرفه جویی از کل تولید نیروگاه (ب)}$$

$$\text{مگاوات} = \frac{2}{5} \times 25000 = 10,000$$

$$\frac{1500}{10,000} = 0.15 \times 100 = 15\% = \text{درصد صرفه جویی از مصرف خانوار}$$

$$\text{مگاوات} = \frac{2}{5} \times 25000 = 15000$$

$$\text{وات} = 15,000,000,000 = \text{سهم مصرف شرکت‌ها از کل برق}$$

$$\text{مگاوات} = 0.5 \times \text{وات} = 50,000,000,000 \div 300,000,000 = 15,000 = \text{سهم هر شرکت از برق تولیدی برای صنعت}$$

$$\frac{0.5}{25000} = 0.002 \times 100 = 0.2\% = \text{درصد مصرف هر شرکت از کل تولید نیروگاه}$$

$$\text{۱۳۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه‌های ۳۷ و ۳۸ اقتصاد}$$

(الف) ترانکتور به عنوان کالای سرمایه‌ای در فرایند تولید، بهای خدمات سرمایه یا سود را به صاحب خود برمی‌گرداند و برای بهره‌برداری از معدن که عامل زمین محسوب می‌شود باید اجاره آن را به صاحبش پرداخت کرد.

(ب) تولیدکنندگان برای تحقق جلوگیری از زیان باید درآمد خود را افزایش دهند و برای این منظور باید قیمت مناسبی برای کالا انتخاب کرده و بازار مناسبی برای فروش کالا فراهم کنند.

$$\text{۱۳۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * صفحه‌های ۳۷ و ۳۸ اقتصاد}$$

قیمت هر واحد \times تعداد محصول = درآمد

$$\text{تومان} = 140,000,000 \times 40,000 = (1200 + 2300) = \text{درآمد ۶ ماه اول سال}$$

$$\text{تومان} = 90,000,000 = (\text{ماه}) \times 15,000,000 = \text{هزینه هر ۶ ماه}$$

$$\text{هزینه نیمه اول سال} - \text{درآمد نیمه اول سال} = \text{عملکرد نیمه اول سال}$$

$$\text{سود-تومان} = 140,000,000 - 90,000,000 = 50,000,000$$

$$\text{تومان} = 52,000,000 \times 40,000 = (500 + 800) = \text{درآمد ۶ ماه دوم سال}$$

$$\text{زیان-تومان} = 38,000,000 - 52,000,000 = \text{عملکرد ۶ ماه دوم سال}$$

$$\text{عملکرد ۶ ماه دوم} + \text{عملکرد ۶ ماه اول} = \text{عملکرد سالیانه}$$

$$\text{سود-تومان} = 12,000,000 - 38,000,000 = 50,000,000$$

سود نیمه اول سال ۵۰ میلیون تومان است. زیان نیمه دوم سال ۳۸ میلیون تومان است. سود سالیانه ۱۲ میلیون تومان است.

$$\text{۱۳۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه‌های ۳۹، ۴۰، ۴۲ و ۴۳ اقتصاد}$$

(الف) قیچی برقی و فریزر صنعتی، به عنوان سرمایه فیزیکی در فرایند تولید مورد استفاده قرار می‌گیرند.

(ب) انگیزه مصرف‌کنندگان از خرید کالا، رفع نیازشان می‌باشد و عواملی مانند قیمت کالا، درآمد شخص، سلیقه او و قیمت سایر کالاها بر میزان تقاضای او تأثیرگذار است.

$$\text{۱۳۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * صفحه‌های ۴۶ تا ۴۹ اقتصاد}$$

(الف) در هر قیمتی که مورد بررسی قرار دهیم، درآمد تولیدکننده دقیقاً برابر با پرداختی مصرف‌کننده یا همان هزینه‌های مصرف‌کننده می‌باشد. اما با توجه به هزینه‌ها، درآمد ۵۴۶۰ دلار، از فروش ۴۲ واحد کالا با قیمت ۱۳۰ دلار حاصل می‌شود.

(ب) سطح قیمت ۷۰ دلار، چون کمتر از قیمت تعادلی است، پس در این سطح با کمبود عرضه یا مازاد تقاضا مواجه می‌شویم:

$$\text{مقدار عرضه} - \text{مقدار تقاضا} = \text{مازاد تقاضا}$$

$$\text{واحد} = 20 = 52 - 72 = \text{مازاد تقاضا}$$

(ج) در قیمت تعادلی، مقدار محصول ۶۲ واحد است. اگر ۳۰ واحد به آن اضافه کرده و روی نمودار عرضه مشخص کنیم در مقدار ۹۲ واحد، قیمت ۱۵۰ دلار مشخص می‌شود.

$$\text{۱۳۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه ۴۴ تا ۴۷ اقتصاد}$$

(الف) عامل هماهنگ‌کننده رفتار اقتصادی تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان و رسیدن به وضعیت تعادل در بازار، قیمت (ارزش) کالا می‌باشد.

(ب) منحنی رفتار اقتصادی تولیدکننده، «منحنی عرضه» است که از چپ به راست صعودی و از راست به چپ نزولی است. منحنی رفتار اقتصادی مصرف‌کننده، «منحنی تقاضا» است که از چپ به راست نزولی و از راست به چپ صعودی است.

$$\text{۱۳۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه‌های ۲۱، ۲۲ و ۲۳ اقتصاد}$$

(الف) برای بررسی تغییرات ایجاد شده در پس‌انداز و سرمایه‌گذاری مجدد مردم که از تغییر سیاست‌های اقتصادی صورت گرفته، باید به حسابداری ملی مراجعه شود.

(ب) در محاسبه تولید کل جامعه، از محاسبه ارزش کالاهای واسطه‌ای چشم‌پوشی می‌شود، زیرا در بطن کالای نهایی یک‌بار ارزش آن‌ها اندازه‌گیری می‌شود. اما ارزش کالاهای نهایی در محاسبه تولید کل جامعه، منظور می‌شود.

۱۵۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ ساده * درس ۳ عروض و قافیه و سبک‌شناسی

چُن شَرَحَ اش ت یا ق د ه د ر ح ض و ر دوست
- - - - - U - U - - U - U - -

۱۵۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * درس ۴ عروض و قافیه و سبک‌شناسی

گزینه ۱: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن / گزینه ۲: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فععلن /
گزینه ۳: فاعلن فاعلن فاعلن فاعلن

۱۵۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * درس ۵ عروض و قافیه و سبک‌شناسی

گزینه ۱: (درآمد) / گزینه ۲: (از آن) و (معتبر آمد) / گزینه ۴: (سرم از)

۱۵۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * درس ۵ عروض و قافیه و سبک‌شناسی

بلند به کوتاه کوتاه به بلند
کَش ت ی ی م ا
- - - - - U - U - - U - U - -
با و جو د
- - - - - U - U - - U - U - -
کوتاه به بلند

۱۵۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * درس ۵ عروض و قافیه و سبک‌شناسی

چ ر ا نا بو د را با شی م دُن بال
- - - - - U - - - - - U - - - - -
ه م یک با ر بر خی زی د تا حال
- - - - - U - - - - - U - - - - -

۱۵۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ دشوار * درس ۵ عروض و قافیه و سبک‌شناسی

بلند به کوتاه کوتاه به بلند
کا ر می تی ه م فر مَلَن بَ ر ی ی ا شاد باد
- - - - - U - - - - - U - - - - -
کا ر ای شاد ب ج ه ه در م فر مَلَن را نی
- - - - - U - - - - - U - - - - -

۱۵۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ دشوار * درس ۵ عروض و قافیه و سبک‌شناسی

حذف همزه
گ ر ز دو ری ف را مو شم ن سا زی
- - - - - U - - - - - U - - - - -
م ن با دَر د دو ری جاد گ دا زی
- - - - - U - - - - - U - - - - -
کوتاه به بلند

۱۶۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * درس ۵ عروض و قافیه و سبک‌شناسی

بلند به کوتاه
خو ن د لَم خَر د ی ی بگ دا ش تی
- - - - - U - - - - - U - - - - -
ج ر ع ی با ق ی ک ب جا می ب و د
- - - - - U - - - - - U - - - - -

عربی اختصاصی

۱۶۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ ساده * صفحه ۱۳ عربی چهارم

«لَمْ يَسْمَعْ: شنیده نشده است» فعل ماضی منفی یا ماضی نقلی منفی ترجمه می‌شود و همچنین مجهول است / نال: دست یافت، رسید / مِنْ غَيْرِ تَعَبٍ: بدون خستگی

۱۶۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۱۰ عربی چهارم

«حقیقه منزلته: حقیقت جایگاهش» مفهوم لغوی دارد نه مفهوم تأکیدی / «لَا يُقَدِّمُ عَلٰی ... اَقْدَامُهُ ... نکند»

۱۶۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه ۱ عربی سوم

گزینه ۱: لَمْ تَعْبُدْ: برای چه عبادت می‌کنی
گزینه ۲: قَدْ جَاءَنِي: نزد من آمده است / مَا لَمْ يَأْتِكِ: آنچه به تو نرسیده است
گزینه ۴: لَتَرْجُمَنِي: مرا سنگسار می‌کنی / تَهْجُرَنِي: مرا ترک می‌کنی

۱۶۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ دشوار * صفحه ۱۲ عربی سوم

ترجمه درست گزینه ۴: «پس با حق و ایمان همراه شد!»

۱۶۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ دشوار * ترکیبی

بیش از پیش: أَكْثَرُ مِنَ الْمَاضِي

گزینه ۱: «بلاد» مضاف الیه «حاجة» شده که نادرست است / «أَكْثَرُ حَاجَةٍ: بیشترین نیاز» که نادرست است.

گزینه ۳: «بلاد» مضاف الیه «احتياج» شده که نادرست است.

گزینه ۴: «أَكْثَرُ حَاجَةٍ: بیشترین نیاز» که نادرست است.

۱۶۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * ترکیبی

گزینه ۱: «حضارة قادمة البلاد» برای «مَدَن آيندۀ کشور» نادرست است. / «مهندسين» نوشتن باید حذف شود چون مضاف شده است.

گزینه ۲: «مجدون» که صفت «تلاميذ» است باید معرفه باشد / «الحضارة» چون مضاف است نباید «ال» بگیرد.

گزینه ۴: «الفرع» چون مضاف است نباید «ال» بگیرد / چون «العلوم» جمع غیرعاقل است، صفت آن «الإنساني» نادرست است / «مجدات» باید معرفه باشد چون صفت «تلميذات» است / «الحضارة» چون مضاف است نباید «ال» بگیرد / در عربی اول مضاف الیه می‌آید بعد صفت: «حضارة البلاد القادمة»

۱۶۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه ۱ عربی سوم

گزینه ۱: «أذكر» فعل امر للمخاطب است و فاعل آن «أنت» مستتر است.

گزینه ۲: «إبراهيم» غیرمنصرف، مفعول به و منصوب است (لفظاً).

گزینه ۴: «نبي» صفت مشبّهه است نه اسم مبالغه.

۱۶۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه ۸۰ عربی دوم

گزینه ۲: فعل «أخرجنا» مجهول است و لذا متعدی محسوب می‌گردد.

گزینه ۳: «ديار» جامد و منصرف است و مجرور به حرف جر است، نه مضاف الیه.

گزینه ۴: «أبناء» مجرور به حرف جر نیست؛ بلکه معطوف و مجرور می‌باشد.

۱۶۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۱۳ عربی چهارم

و إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْعَلْ مِثْلَهُ
مفعولیه فعل فاعل منادی فعل و مفعول به عطف مفعول به فعل و فاعله مفعول به مضاف فاعله اول بیان ثان ضمير «أنت» مستتر (رَبِّي)

وَبَيْنِي مَعْطُوفٌ مَنْصُوبٌ نَبِيًّا فَعْلٌ وَفَاعِلُهُ ضَمِيرٌ مُسْتَرٌ «نَحْنُ» الْأَصْنَافُ مَفْعُولٌ بِهِ

۱۷۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ ساده * صفحه ۱۱ عربی چهارم

إِنَّ الْمَشَقَّ هُوَ إِسْمٌ مَأْخُوذٌ مِنْ أَخْرَى وَإِنَّ لَمْ يُوْخَذْ مِنْ أَخْرَى فَهُوَ جَامِدٌ
إِسْمٌ خَبْرٌ صِفَةٌ جَارٌ وَصِفَةٌ أَدَاتٌ فَعْلٌ مَجْهُولٌ جَارٌ وَصِفَةٌ مُبْتَدَأٌ خَبْرٌ «إِنَّ» مَجْرُورٌ شَرْطٌ وَ مَجْرُومٌ مَجْرُورٌ

۱۷۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * درس ۹ عربی دوم

گزینه ۱: «خمسۀ» نادرست است و باید «خمسۀ» بیاید.

گزینه ۳: «ثمانية» نادرست است؛ زیرا در اعداد مرکب هر دو جزء مبنی بر فتح هستند. (ثمانية عشر)

گزینه ۴: در اعداد ۳ تا ۱۰ جنس عدد و مفرد معدود باید خلاف هم باشد و درست آن «سبعة أيام و ثمانی لیل» است.

۱۷۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * درس ۸ عربی دوم

چون «نجیب» متعدی و از باب «إفعال» است می‌تواند مجهول شود؛ ولی افعال دیگر گزینه‌ها همگی لازم بوده و نمی‌توانند مجهول شوند.

تهدید: هدایت می‌شود / انکسر: شکست / خرج: خارج شد / انصرف: منصرف شد

۱۷۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * درس ۲ عربی چهارم

گزینه ۱: «المعاصي» جامد است. (مفردش: «معصية» مصدر ثلاثی مجرد است.)

گزینه ۲: «الإنزواء» مصدر باب «إنفعال» است.

گزینه ۴: «الکسل» جامد و مصدر است.

گزینه ۳: «المدّاخل»: جمع «مدخل» (اسم زمان مکان) // «العدی»: جمع «عدو» (صفة مشبّهة) // «المهاجمة»: اسم فاعل باب «مفاعلة» مفرد مؤنث / «الکسبة»: جمع «کاسب» (اسم فاعل)

۱۷۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * درس ۱ و ۲ عربی سوم

گزینه ۱: «من» اسم موصول عام است به معنی «کسی را که» پس معرفه است.

گزینه ۲: «من» اسم استفهام است به معنی «چه کسی» پس نکره است.

گزینه ۳: «من» اسم موصول عام است به معنی «کسانی که» پس معرفه است.

گزینه ۴: «من» اسم موصول عام است به معنی «کسانی است که» پس معرفه است.

۱۷۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ دشوار * درس ۱ عربی چهارم

«أخت + صديقتها» ۳ نفر می‌شوند، پس به جای «موظفتين» که مثنی است می‌باید «موظفات» بیاید.

۱۸۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ ساده * صفحه ۷ تاریخ‌شناسی

تشخیص اینکه کدام خبر مهم، با ارزش و مؤثر است یا دلایل و ملاک‌های اهمیت، ارزش و تأثیر کدام است، کار مورخ است. به عبارت دیگر مورخ باید بتواند گزینش و گزارش دقیق و حساب شده‌ای در مورد وقایع انجام دهد تا زبان گویا و بازگوکننده‌ی راستین گذشته باشد.

۱۹۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ ساده * صفحه ۱۵ تاریخ‌شناسی

محاسبه و اندازه‌گیری زمان کاشت و برداشت و زمان آبیاری، ضرورت توجه دقیق‌تر به زمان و ساختن وسیله‌ای برای اندازه‌گیری آن را جدی‌تر کرد. بنابراین دستگاه اندازه‌گیری زمان (تقویم) ساخته شد.

« جغرافیا »

۱۹۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ ساده * صفحه ۵۴ جغرافی دوم

۱۹۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ ساده * صفحه ۶۶ جغرافی دوم (شکل ۶-۵)

۱۹۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * صفحه‌های ۴۸ تا ۵۱ جغرافی دوم

بررسی موارد نادرست:

ج) استخراج معدن، محدوده وسیعی از زمین را تخریب می‌کند و فرسایش در زمین‌های کشاورزی ۷/۰ هکتار در سال است.

د) شیوه زندگی در بیابان در حال تغییر است و کشف نفت در بیابان تغییر عمده‌ای را به وجود آورده است.

۱۹۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ دشوار * صفحه ۵۸ جغرافی دوم

نمودار درصد وسعت انواع اراضی در ایران

۱۹۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه‌های ۵۹ و ۶۰ جغرافی دوم (شکل ۹-۴)

قسمت دوم گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ مربوط به «مراعات» می‌باشد.

۱۹۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه ۷۴ جغرافی دوم (شکل ۱۷-۵)

■ خلیج فارس یکی از مراکز مهم صید مروارید و ماهی است؛ پس طبیعتاً در کشورهایی که اطراف خلیج فارس هستند، امکان صید ماهی و مروارید وجود دارد.

■ کشورهای ایران، امارات، قطر، بحرین، عربستان، کویت و عراق از جمله کشورهای اطراف خلیج فارس محسوب می‌شوند.

۱۹۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ ساده * صفحه ۲ جغرافی چهارم

۱۹۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ ساده * صفحه ۱۸ جغرافی چهارم

۱۹۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه‌های ۱۳ و ۱۴ جغرافی چهارم

■ گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ مربوط به سیستم باز هستند.

■ این شکل مربوط به سیستم بسته است.

۲۰۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۱۵ جغرافی چهارم

بررسی موارد نادرست:

الف) از روش‌های کمی بیشتر استفاده می‌کنند.

ج) تک‌بعدی فکر نمی‌کنند.

« علوم اجتماعی »

۲۰۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه‌های ۲۰، ۲۵، ۲۷ و ۲۸ جامعه‌شناسی ۱

■ مردم‌شناسی: علمی است که کنش اجتماعی و روابط اقوام محلی و گروه‌های نژادی و همچنین ابعاد فرهنگی جوامع پیشین و جوامع شهری را مطالعه می‌کند.

■ باستان‌شناسی: علمی است که واقعیت‌های انسانی و اجتماعی را از گذشته دورتر، بر اساس آثار و بقایای انسانی جست‌وجو می‌کند.

■ هنجار اجتماعی: شیوه کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.

■ علوم اجتماعی: علم به پدیده‌ها و واقعیت‌های اجتماعی است.

۱۷۶- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * درس ۱ و ۲ عربی سوم

فعل مضارع منفی «لا یغنی» مرفوع و دارای «ضمه» در تقدیر است.

در سایر گزینه‌ها کلمه‌ای دارای اعراب تقدیری مرفوع با ضمه در تقدیر وجود ندارد.

۱۷۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * درس ۱ و ۲ عربی سوم

گزینه ۱: «لا» اولی «نفی جنس» و «لا» دومی «نفی فعل مضارع» است.

گزینه ۲: «لا» اولی «نهی» و «لا» دومی «نفی فعل مضارع» است.

گزینه ۳: «لا» اولی «نفی مضارع» و «لا» دومی هم «نفی مضارع» است.

گزینه ۴: «لا» اولی «نفی جنس» و «لا» دومی «نفی مضارع» است.

۱۷۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * درس ۱ عربی سوم

کلمه «مراسیم» غیرمنصرف است و مبتدا و نکره و نمی‌تواند تنوین بگیرد ولی صفت آن «متنوعه» باید در نکره بودن از آن پیروی نموده و تنوین ضمه بگیرد.

باید بدانیم که صفت در چهار مورد «اعراب، جنس، تعداد و معرفه یا نکره بودن» باید از موصوف پیروی نماید نه در علائم اعراب.

۱۷۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * درس ۲ عربی سوم

گزینه ۱: «قلیلاً» مفعول‌فیه و منصوب به فتحه است.

گزینه ۲: «نَعْدَ» فعل است و مفعول‌فیه نداریم.

گزینه ۳: «الآن» مفعول‌فیه و محلاً منصوب و مبنی بر فتح است.

گزینه ۴: «أَمْسٍ» مفعول‌فیه و محلاً منصوب و مبنی بر کسر است.

۱۸۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ دشوار * درس ۱ و ۲ عربی سوم

گزینه ۱: می‌تواند اسمیه یا فعلیه باشد { أَیَّامُ الصَّیَّامِ تَقَرُّبًا ... (اسمیه): ایام؛ مبتدا
أَيَّامُ الصَّیَّامِ تَقَرُّبًا ... (فعلیه): ایام؛ مفعول‌فیه

گزینه ۲: نیز می‌تواند اسمیه یا فعلیه باشد { أَوَاقَاتُ الشَّدَةِ تُحْمَلُنَا ... (اسمیه): اوقات؛ مبتدا
أَوَاقَاتُ الشَّدَةِ تُحْمَلُنَا ... (فعلیه): اوقات؛ مفعول‌فیه

گزینه ۳: نیز می‌تواند اسمیه یا فعلیه باشد { لَیَالِیُ الْقَدْرِ تَقَرُّبًا ... (اسمیه): لایالی؛ مبتدا
لَیَالِیُ الْقَدْرِ تَقَرُّبًا ... (فعلیه): لایالی؛ مفعول‌فیه

ولی گزینه ۴ فقط می‌تواند اسمیه باشد: { أَیَّامُ (مبتدا) الْبُؤْسِ تُعَلِّمُنَا خَیْرَ (فعلیه) ... اگر به صورت فعلیه بخوانیم «ایاکم» نمی‌تواند عطف بر «نا» در «تَعَلَّمْنَا» بشود چرا که «ایاکم» ضمیری منصوبی است و در صورت فعلیه خواندن، «نا» ضمیر مرفوعی می‌باشد و عطف این دو بر هم درست نیست.

« تاریخ »

۱۸۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ ساده * صفحه ۵۵ تاریخ ایران و جهان ۱

پس از کورش، پسرش کمبوجیه جانشین او شد. اقدام مهم کمبوجیه حمله به مصر بود.

۱۸۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ ساده * صفحه ۱۰۵ تاریخ ایران و جهان ۱

پس از فتح مکه، مسلمانان ناچار به انجام اقدامات نظامی دیگری نیز شدند که یا مانند غزوه حنین برای از میان بردن آخرین سنگرهای فتنه و توطئه در داخل شبه جزیره بود و یا مانند غزوه تبوک که برای فرونشاندن تحریکات سپاه روم در مرزهای شمالی انجام شد.

۱۸۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه ۷۷ تاریخ ایران و جهان ۱

سکه‌ها نمونه‌های خوبی از وجود سبک‌های مختلف هنری در عصر اشکانی است؛ برای مثال، در برخی از این سکه‌ها چهره پادشاه به صورت نیم رخ است و در برخی به صورت تمام رخ.

۱۸۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه ۶۵ تاریخ ایران و جهان ۱

اسکندر با سپاهیانی که از سراسر یونان جمع کرده بود به آسیای صغیر (ترکیه) امروزی آمد، از آنجا عازم مصر شد و آن سرزمین را فتح کرد. سپس با شعار «انتقام گرفتن یونانیان از ایرانیان» راهی ایران شد.

۱۸۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۸۸ تاریخ ایران و جهان ۱

مالیاتی که از بازرگانان و کشاورزان دریافت می‌شد، ثروتی انبوه بود که صرف مخارج دولتی و زندگی پر تجمل خاندان ساسانی، بزرگان و حاکمان می‌شد.

۱۸۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ دشوار * صفحه ۹۶ تاریخ ایران و جهان ۱

مشرکان پس از ناکامی در بازگرداندن مسلمانان از حبشه، تصمیم گرفتند از طریق محاصره اقتصادی و اجتماعی، پیامبر صلی الله علیه و آله و پیروانش را از پای درآورند.

۱۸۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ ساده * صفحه ۱۹ تاریخ‌شناسی

در دوره هخامنشیان گاه‌شماری شمسی قمری بابلی رایج بود. از ویژگی‌های این تقویم این بود که آغاز سال با آغاز پاییز یکی بود.

۱۸۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ ساده * صفحه ۲۱ تاریخ‌شناسی

در عصر سلطنت جلال‌الدین ملک‌شاه و وزیر دانشمند و کاردار وی، خواجه نظام‌الملک طوسی، مجمعی از منجمان مأمور به اصلاح تقویم شدند.

- ۲۰۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ دشوار * صفحه‌های ۲۵، ۲۶ و ۳۱ جامعه‌شناسی ۱
- قسمت اول: علوم اجتماعی با فهم معانی کنش‌های دیگران، امکان همدلی و همراهی با آنان را پدید می‌آورد.
- قسمت دوم: در علوم اجتماعی ظرفیت دآوری دربارهٔ هنجارها و ارزش‌های رفتاری خود و دیگران و به دنبال آن، امکان انتقاد نسبت به خطاهای رفتاری و اجتماعی وجود دارد.
- قسمت سوم: شناسایی کنش‌های اجتماعی انسان‌ها، قدرت پیش‌بینی نسبت به آثار و پیامدهای فعالیت‌های اجتماعی را پدید می‌آورد.
- قسمت چهارم: جامعه‌شناسی قرن ۱۹ موضوع خود، یعنی جامعه و پدیده‌های اجتماعی را مانند یکی از پدیده‌های اندام‌وار طبیعی، در نظر می‌گرفت و تفاوت میان موضوع علوم طبیعی و علوم اجتماعی را نادیده می‌انگاشت.
- ۲۰۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه‌های ۱۹ و ۲۰ جامعه‌شناسی ۱
- قسمت اول: جمع‌آوری کمک برای زلزله‌زدگان یک کنش اجتماعی است.
- قسمت دوم: نوع دوستی و علاقه به هم‌وطنان، نوعی هنجار اجتماعی است، که شیوهٔ کنش اجتماعی مورد قبول افراد جامعه است.
- قسمت سوم: ترویج کمک به هم‌نوع و آموزش این امر، نمونه و مصداقی برای جامعه‌پذیری است.
- ۲۰۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه‌های ۳۱، ۳۲ و ۳۶ جامعه‌شناسی ۱
- قسمت اول: ویلهلم وونت با الگوپذیری از علوم طبیعی، نخستین آزمایشگاه روان‌شناسی را در سال ۱۸۷۹ در دانشگاه لایپزیک تأسیس کرد.
- قسمت دوم: ماکس وبر به این نکته توجه کرد که شناخت علمی به‌روش تجربی محدودیت‌هایی دارد.
- قسمت سوم: فارابی، ابن‌سینا و ارسطو، علوم را در یک تقسیم‌بندی کلان، بر اساس موضوع آن‌ها به دو دستهٔ علوم نظری و علوم عملی تقسیم می‌کردند.
- قسمت چهارم: دلبتای متفکر آلمانی، با توجه به ویژگی‌های کنش‌های انسانی و معنادار بودن آن‌ها، به تفاوت موضوعات علوم انسانی و طبیعی، پی برد.
- ۲۰۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه‌های ۲۱، ۲۲، ۲۵ و ۴۰ جامعه‌شناسی ۱
- قسمت اول: عبارت نادرست است و به این ترتیب درست می‌باشد. «هنجارها و ارزش‌ها، با تعیین انتظارات و توقعات، زمینه لازم را برای نقش‌های اجتماعی به‌وجود می‌آورند.
- قسمت دوم: عبارت درست است. «ارزش‌های اجتماعی از کنش‌هایی حمایت می‌کنند که متناسب با آن‌ها باشند و کنش‌هایی را که متناسب با ارزش‌های ناشناخته و مغایر باشند، کنترل می‌کنند؛ یعنی کنترل اجتماعی و جامعه‌پذیری نیز، متناسب با باورها، ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی است.
- قسمت سوم: عبارت نادرست است و به این ترتیب درست می‌باشد. «قدرت پیش‌بینی علوم اجتماعی به‌دلیل آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های انسانی و تنوع آن‌ها از پیچیدگی بیشتری نسبت به علوم طبیعی برخوردار است.
- قسمت چهارم: عبارت نادرست است و به این ترتیب درست می‌باشد. «اعتبارات دارای دو ویژگی هستند: (۱) به خواست و ارادهٔ انسان به‌وجود می‌آیند. (۲) دارای آثار و پیامدهای غیرارادی و تکوینی هستند.
- ۲۰۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه‌های ۳۹ و ۴۰ جامعه‌شناسی ۱
عقل
نظری	شناخت هستی‌ها
شناخت هستی‌های طبیعی با کمک حس و با روش تجربی
دریافتن احکام ریاضی و متافیزیکی به‌طور مستقل و با روش تجربی	شناخت ابیدها و نیایدها و احکام ارزشی
دآوری دربارهٔ ارزش‌های اجتماعی و فردی و تشخیص خوبی‌عدالت و بدی‌ظلم	عقل
عملی
- ۲۰۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * صفحه‌های ۳۲، ۳۳ و ۳۴ جامعه‌شناسی ۱
- قسمت اول: جامعه‌شناسی انتقادی دانشی است که با دآوری نسبت به ارزش‌ها و هنجارها، توصیه‌های خود را جهت گذار از نظام موجود به‌سوی نظام مطلوب، انجام می‌دهد. «هدف جامعه‌شناسی انتقادی» (و)
- قسمت دوم: ذهن و عقل انسان در جریان شناخت، تأثیر فعال دارد. «روش جامعه‌شناسی تفهیمی» (ج)
- قسمت سوم: موضوع جامعه‌شناسی، رفتارهای معناداری است که فقط از طریق فهم و دریافت معانی آن‌ها شناخته می‌شوند. «موضوع جامعه‌شناسی تفهیمی» (الف)
- قسمت چهارم: جامعه‌شناسی سطوح دیگری از معرفت و عقلانیت را برای شناخت علمی به رسمیت می‌شناسد. «روش جامعه‌شناسی انتقادی» (د)

- ۲۰۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ دشوار * صفحه ۳۸ جامعه‌شناسی ۱ و صفحه‌های ۸ و ۱۵ جامعه‌شناسی نظام جهانی
- قسمت اول: جامعه‌شناسی انتقادی با مشکل مواجه می‌شود، زیرا از نشان دادن معیار و میزانی که فراتر از محصولات اجتماعی و تاریخی انسان بوده و برای همگان معتبر باشد، باز می‌ماند.
- قسمت دوم: عقلانیت سطح اول، از جهان بینی و ارزش‌های کلان دفاع می‌نماید.
- قسمت سوم: گروهی جهان‌فرهنگ را مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان طبیعی و عینی می‌دانند. این گروه جهان ذهنی و فردی افراد را تابع فرهنگ جامعه می‌دانند و جهان عینی و طبیعی را مادهٔ خامی می‌دانند که در معرض برداشت‌ها و تصرفات مختلف فرهنگی و اجتماعی انسان‌ها قرار می‌گیرد.
- ۲۰۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ ساده * صفحه‌های ۲۰، ۲۱ و ۲۲ جامعه‌شناسی نظام جهانی
- استعمار نو: (۱) استفاده از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره (۲) استفاده از کودتای نظامی (۳) استعمارگران پنهان و مجریان آشکار (۴) در اختیار گرفتن کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر با استفاده از نهادها و ساختارهای اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و با روش‌ها و سازوکارهای غیرمستقیم
- استعمار فرانو: (۱) استفاده از ابزارها و ظرفیت‌های فرهنگی و علمی به‌ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات (۲) استعمارگران و مجریان هر دو پنهان هستند (۳) هویت فرهنگی دیگر کشورها مورد هدف قرار می‌گیرد.
- استعمار: (۱) موفقیت‌های آن ناشی از پیشرفت در زمینهٔ دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی است.
- ۲۱۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ ساده * صفحه ۲۵ جامعه‌شناسی نظام جهانی
- گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ درست هستند.
- در گزینه ۳: عقل در فرهنگ اسلام، زیباترین و محبوب‌ترین مخلوق خداوند است.
- ۲۱۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه ۲۷ جامعه‌شناسی نظام جهانی
- (الف) «فرهنگ اسلامی، به‌دلیل قدرت و عمق معرفتی خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را درون خود، هضم و جذب می‌کرد.
- (ب) «غلبهٔ قدرت‌هایی همچون سلجوقیان، خوارزمشاهیان و مغول، که در چارچوب عادات تاریخی و فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند، مانع از آن می‌شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به‌طور کامل آشکار شود.
- (ج) «عقاید و ارزش‌های جهانی اسلام، فارغ از عملکرد قدرت‌های سیاسی و با تلاش و کوشش عالمان مسلمان، از مرزهای جغرافیایی و سیاسی جوامع مختلف عبور کرد.
- ۲۱۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ ساده * صفحه‌های ۲۸ و ۲۹ جامعه‌شناسی نظام جهانی
- تفاوت راهبردی استبداد تاریخی و قومی با استبداد استعماری:
- (۱) استبداد قومی به رغم هویت غیراسلامی خود به‌دلیل اینکه عقبه‌ای خارج از جغرافیای جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با حضور قومی و توانمند فرهنگ اسلامی دوری می‌گزید.
- (۲) استبداد استعماری به‌دلیل عمل در سایهٔ قدرت و سلطهٔ جهانی غرب، در جهت گسترش نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی ندارد.
- ۲۱۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه‌های ۱۴ و ۱۵ جامعه‌شناسی نظام جهانی
- قسمت اول: فرهنگی که به حقیقتی قائل نباشد، نمی‌تواند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشد. «حقیقت
- قسمت دوم: فرهنگی که بر مبنای ارزش‌ها و عقاید خود نتواند یک نظام جهانی را تعریف کند و نتواند مسیر حرکت به‌سوی آن نظام را برای عبور از شرایط متغیر و متحول اجتماعی ترسیم کند، در وصول به ادعاهای جهانی خود، ناکام خواهد ماند. «عقلانیت سطح دوم
- قسمت سوم: فرهنگ‌هایی که توجه خود را به نیازهای مادی و دنیوی انسان محدود می‌کنند، از پاسخ به نیازهایی که سعادت معنوی و ابدی انسان‌ها را تأمین کند، غافل می‌مانند، چنین فرهنگ‌هایی در صورتی که بسط و گسترش پیدا کنند، انسانیت را با بحران‌هایی گرفتار می‌سازند. «معنویت
- قسمت چهارم: از بین بردن قدرت مقاومت یک فرهنگ، زمینهٔ نفوذ و تسلط فرهنگ بیگانگان را فراهم می‌سازد. «مسنولیت
- ۲۱۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه‌های ۱۲ و ۱۳ جامعه‌شناسی نظام جهانی
- قسمت اول: فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها، هنجار و رفتارهای آن مطابق با نیازهای فطری باشد، همان فرهنگ حق است.
- قسمت دوم: فرهنگ صهیونیسم، آرمان‌ها و ارزش‌های خود را متوجه به نژاد خاصی می‌داند و با رویکرد دنیوی و این جهانی خود، دیگران را در خدمت این نژاد به کار می‌گیرد.
- قسمت سوم: فارابی جامعه‌ای را که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد، اما هنجارها و رفتارهای آن موافق با حق نباشد، مدینهٔ فاسقه می‌نامد.

۲۱۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه‌های ۶ تا ۸ جامعه‌شناسی نظام جهانی

■ دیدگاه متفکران مسلمان و قرآن:

۱) متفکران مسلمان، جهان عینی را جهان تکوینی نیز می‌نامند و آن را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند. آن‌ها جهان عینی را به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت تقسیم می‌کنند.

۲) در نگاه قرآنی جهان عینی محدود به جهان طبیعت نیست و ادراک و آگاهی نیز محدود به حیات انسانی نمی‌باشد.

۳) قرآن کریم علاوه بر آنکه برای جامعه و فرهنگ، جایگاه ویژه‌ای قائل است و از زندگی و مرگ انسان‌ها سخن می‌گوید، جهان فردی اشخاص را نیز نادیده نمی‌گیرد.

■ دیدگاه گروهی که جهان عینی را به طبیعت محدود می‌کنند:

۱) این گروه طبیعت را در برابر جهان انسانی قرار می‌دهند و با تقسیم جهان انسانی به دو جهان ذهنی و فرهنگی از سه جهان سخن می‌گویند.

۲) از نظر این گروه، ذهن افراد و فرهنگ جامعه، هویتی طبیعی و مادی دارند.

۳) این گروه بین علوم طبیعی و علوم انسانی و اجتماعی تفاوتی واقعی قائل نیستند.

«منطق و فلسفه»

۲۱۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ ساده * صفحه‌های ۲ و ۴ منطق

ارسطو استدلال را از اقسام تفکر می‌داند: پس آنچه درباره تفکر می‌دانیم، درباره استدلال هم صادق است. یعنی استدلال از ذات آدمی سرچشمه می‌گیرد (رد گزینه ۲)، ابزاری طبیعی در ذهن است برای کشف مجهولات (رد گزینه ۳) و عوامل مؤثر بر فرایند آن را علم منطق کشف کرده است (رد گزینه ۱)

توجه داشته باشید که ما «چه بدانیم و چه ندانیم فکر می‌کنیم» یعنی فکر کردن (که یکی از اقسام آن استدلال کردن است) امری است که بدون آگاهی ما نیز اتفاق می‌افتد. بنابراین ما برای استدلال کردن نه نیازی به آموزش و یادگیری منطق داریم و نه نیازی به آگاهی از روند استدلال؛ بلکه برای جلوگیری از خطا در روند استدلال نیازمند آگاهی و آموزش هستیم.

۲۱۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ ساده * صفحه‌های ۹ و ۱۵ منطق

اگر نسبت معرفت با معرفت عموم و خصوص من وجه باشد، در این حالت، برخی مصادیق تعریف در معرفت وجود نخواهند داشت؛ یعنی تعریف مانع نیست و از سوی دیگر، برخی مصادیق معرفت نیز در تعریف وجود نخواهند داشت، پس تعریف جامع هم نیست.

۲۱۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه ۱۱ منطق

«علت مشکل بودن تعریف برخی مفاهیم، پیچیدگی آن‌ها و برداشت‌های مختلفی است که انسان‌ها از این قبیل مفاهیم دارند». منظور از برداشت مختلف این است که مردم بر سر اینکه کدام مفاهیم درونی یک مفهوم مانند «آزادی» هستند، اختلاف نظر دارند. به همین دلیل تعریف چنین مفاهیمی دشوار است.

۲۱۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه‌های ۱۳ و ۱۴ منطق

هم مفاهیم کلی و هم مفاهیم جزئی ممکن است فقط بر یک مصداق خارجی صدق کنند. یعنی فقط یک مصداق داشته باشند (رد گزینه ۱) مثل مفهوم «این منطق» که جزئی است و مفهوم «خالق هستی» که کلی است. ولی فرق کلی و جزئی در این است که برای جزئی نمی‌توان بیش از یک مصداق خارجی «فرض» کرد ولی برای کلی ممکن است. اما چون نمی‌دانیم مفهوم مورد نظر کلی یا جزئی است؛ پس گزینه‌های ۲ و ۳ نیز رد می‌شوند. اما اگر این مفهوم کلی باشد، می‌توان پیرایش مصادیق متعدد فرض کرد.

۲۲۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ دشوار * صفحه‌های ۱۵ و ۱۶ منطق

وقتی نسبت دو مفهوم عموم و خصوص من وجه باشد، یعنی اولاً هر دو کلی‌اند (رد گزینه ۴) و ثانیاً، هر کدام از یک جهت عام‌تر و از یک جهت خاص‌تر از دیگری است (رد گزینه ۳) این دو مفهوم لزوماً عارض بر یکدیگر هم نیستند؛ مانند دو مفهوم «سفید» و «قد» (رد گزینه ۱).

اما این دو مفهوم نمی‌توانند درونی یکدیگر نیز باشند. زیرا وقتی یک مفهوم درونی و ذاتی دیگری باشد، تصور یکی همواره همراه با تصور دیگری است. مثلاً وقتی مفهوم «شکل» یا «سه‌ضلع داشتن»، درونی مثلث است، تصور مثلث همواره همراه با تصور آن دو مفهوم است و وقتی تصور یک مفهوم همراه با تصور مفهوم دیگر باشد، یعنی مصداق مشترک دارند. آن هم به شکلی که تمام مصادیق یکی (مثلث) همواره جزء مصادیق دیگری است. پس نسبتشان عموم و خصوص مطلق است نه من وجه.

بنابراین، دو مفهوم عموم و خصوص من وجه نمی‌توانند درونی دیگری باشند.

۲۲۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶ منطق

وقتی مفاهیم ب و ج ذاتی مفهوم الف باشند، یعنی دست‌کم در یک جا، دارای مصداق مشترک هستند. پس نسبت ب و ج نمی‌تواند تباین باشد (رد گزینه ۱) اما می‌تواند نسبت این دو عموم و خصوص مطلق باشد. مثل مفاهیم «شکل» و «سه‌ضلعی» که درونی مثلث هستند و نسبتشان عموم و خصوص مطلق است (رد گزینه ۲). حال باید نسبت الف را با این دو بررسی کنیم:

وقتی دو مفهوم ب و ج درونی الف هستند، یعنی هر مصداقی از الف، مصداقی از ب و ج است ولی ممکن است ب و ج مصادیقی داشته باشند که مصداق الف نباشد. مثل مفاهیم «جسم» و «حیوان» که درونی مفهوم «انسان» هستند و مصادیقی غیر از انسان نیز دارند (رد گزینه ۴) ولی الف نمی‌تواند مصداقی غیر از ب و ج داشته باشد.

۲۲۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه ۵ فلسفه سوم

«مفهوم قانون به ما می‌فهماند که انتظار داریم طبیعت همواره به‌صورت یکنواخت و مشابه عمل کند؛ یعنی در شرایط مشابه نتایج مشابه به دست آید». از سوی دیگر، «هر قانونی، بیان یک رابطه علیت است» پس مفهوم قانون به ما می‌فهماند که هم طبیعت یکنواخت عمل می‌کند و هم اصل علیت را بیان می‌کند.

۲۲۳- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲ فلسفه سوم

در گزینه ۳ جمله‌ای خبری بیان شده است و تحلیلی فلسفی در میان نیست. سایر گزینه‌ها به‌ترتیب بر آمده از سه دیدگاه فلسفی در اخلاق (اصل صداقت در اخلاق)، جامعه‌شناسی (اصالت جامعه) و حقوق (اعتقاد به اراده آزاد فرد) هستند.

۲۲۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ ساده * صفحه‌های ۹ تا ۱۵ فلسفه سوم

بحث شناخت یا بحث معرفت، یکی از بحث‌های مهم فلسفه است که در آن از حقیقت ذهن آدمی و قواعد آن در شناخت عالم خارج سخن به میان می‌آید. از آنجا که «شناخت» یکی از افعال روانی انسان است، همین بحث در روان‌شناسی نیز مطرح است.

شناخت در روان‌شناسی هم مورد بررسی قرار می‌گیرد اما حقیقت ذهن آدم و قواعد آن در شناخت موضوعی فلسفی است. درواقع، روان‌شناسی شناخت و حالات روانی انسان را بررسی می‌کند و فلسفه شناخت و قواعد آن برای شناخت عالم خارج را.

۲۲۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ ساده * صفحه ۲۲ فلسفه سوم

ایونیا، آناکسیمندر و نخستین مدارس فلسفی هر سه مرتبط با نقش یونان به‌عنوان مهد فلسفه هستند. اما ادیان مشرق زمین ارتباط کمتری با نقش یونان در تاریخ فلسفه دارد.

۲۲۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه‌های ۲۳ و ۲۴ فلسفه سوم

آراء و نظرات گوناگون و غالباً متضادی که جهان‌شناسان باستان عرضه داشتند، سبب شد تا نوعی تشویش و نگرانی بر مردم روزگار عارض شود و بذریعۀ اعتمادی نسبت به دانش و اندیشه در ذهن ایشان پراکنده گردد.

در این سؤال باید توجه داشته باشیم که خواست مال و ثروت و سخن‌وری‌های ماهرانۀ سوفسطائیان هر چند مؤثر بودند؛ ولی زمینه اجتماعی ظهور آن‌ها تعدد و تعارض تفکرات مختلف فلسفی بود.

۲۲۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۸ فلسفه اسلامی

در رد گزینه ۴ لازم است به دو نکته توجه شود: اول اینکه حیرت و شگفتی به یکباره و ناگهانی ایجاد می‌شود و دوم اینکه فطرت ثانی حساب سود و زیان‌های مادی را به هم خواهد ریخت که مربوط به فطرت اول هستند، نه سود و زیان به طور کلی.

۲۲۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه ۲۶ فلسفه اسلامی

نخستین و مهم‌ترین اصلی که می‌تواند مبداء تحقیق فلسفی قرار گیرد، اصل «قبول واقعیت مستقل از ادراک آدمی» است. این اصل به این معناست که واقعیت خارجی وابسته به ذهن آدمی نیست و ما در خواب و خیال و توهم نیستیم. این اصل مرز جدایی فلسفه از سفسطه است. در گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴، واقعیتی که مستقل از ذهن وجود داشته باشد، مورد تردید قرار گرفته است. ولی در گزینه ۱، صرفاً ادعای ناشناختنی بودن عدم مطرح شده است.

۲۲۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ ساده * صفحه ۲۳ فلسفه اسلامی

فخرالدین رازی در قرن ششم با انتقاد شدید از فلسفه مشایی، آن را تا حدود زیادی از رونق انداخت؛ تا اینکه در قرن ششم شهاب‌الدین سهروردی، مؤسس مکتب فلسفی اشراق ظهور کرد (رد گزینه ۳). پس از وی، در قرن هفتم خواجه نصیرالدین طوسی با توجه به حکمت اشراقی به احیای حکمت فارابی و بوعلی سینا پرداخت (رد گزینه ۱). در قرن یازدهم نیز میرداماد، فیلسوف بزرگ اسلامی، کوشید فلسفه ابن‌سینا را به روش اشراقی تفسیر کند (رد گزینه ۲).

۲۳۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۲۲ فلسفه اسلامی

رد گزینه ۱: اصالت عقل اروپاییان در اواخر قرون وسطی نیست در عصر جدید است.
رد گزینه ۲: در اواخر قرون وسطی فیلسوفان مسیحی از طریق ترجمه آثار ابن سینا و ابن رشد با افکار ارسطو آشنا شدند.
رد گزینه ۳: فکر نوافلاطونی توسط آگوستین در قرن ۵ تا ۱۲ رواج داشت ولی آگوستین در اواخر قرون وسطی حضور نداشت و بعد از آن ظهور کرد.
گزینه ۴: زمینه اصالت عقل اروپاییان توسط ابن سینا و ابن رشد در قرن ۱۲ و ۱۳ ایجاد شد و ادامه یافت.

۲۳۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه ۲۶ فلسفه اسلامی

هر انسانی که دچار فلج ذهنی نباشد طبعاً به بدهات (اثبات شدنی و انکار شدنی نبودن) این اصل حکم می‌کند، به همین جهت حکما گفته اند شکاک واقعی وجود ندارد. درواقع، بدهات این اصل به دلیل این است که کسی در عمل توانایی انکار آن را ندارد؛ اما در نظر می‌تواند آن را انکار کند. یعنی شکاک‌ترین شکاکان نیز در عمل و مسیر زندگی ناچار از واقع بینی‌اند و نمی‌توانند آن را انکار کنند. شکاک واقعی کسی است که هم در نظر و هم در عمل به انکار این اصل بپردازد.

۲۳۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * صفحه‌های ۱۳ تا ۱۶ فلسفه اسلامی

اینکه به مقدمه‌ای امر شود اما نتیجه‌اش ممنوع باشد؛ مثل این است که دین با اینکه جهان‌شناسی‌اش هم‌افق با معرفت فلسفی است و بدین جهت مهبای تبیین عقلانی است و خودش به تفکر عقلانی دعوت می‌کند؛ اما تفکر را حرام اعلام کرده و از واجبات شرعی نداند.

۲۳۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه‌های ۲۶ تا ۲۹ فلسفه اسلامی

مغایرت وجود و ماهیت با زیادت وجود بر ماهیت به این معناست که هر واقعیتی یگانه در جهان خارج، در ذهن، به دو مفهوم ماهیت و وجود تفکیک می‌شود (رد گزینه ۳). یکی از دلایلی که برای اثبات مغایرت وجود و ماهیت می‌آورند این است که اگر وجود عین ماهیت یا جزئی از ماهیت بود، هر ماهیتی موجود بود. اما چنین نیست. زیرا مفاهیم عدمی مانند ققنوس یا شریک الباری اگرچه ماهیت دارند اما وجود ندارند (رد گزینه‌های ۱ و ۴).

۲۳۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ دشوار * صفحه ۲۹ فلسفه اسلامی

در مواد فضا یا نسبت موضوع و محمول در یک قضیه حملی بر سه قسم است: وجوب، امکان، امتناع
در گزینه ۱ ماده قضیه امکان است؛ زیرا نسبت «ممکن الوجود» و «هادی» امکان است و برخی از ممکن الوجودها مادی نیستند. در سایر گزینه‌ها، ماده قضیه وجوب است.
گزینه ۲: کوه طلا ضرورتاً ممکن الوجود است؛ زیرا نسبتش با وجود و عدم تساوی است. (وجوبی)

گزینه ۳: کوه طلا قطعاً کوه طلاست و نه چیز دیگر، حال چه موجود باشد و چه موجود نباشد. (وجوبی)

گزینه ۴: سیمرغ، گرچه وجود ندارد، اما ضرورتاً موجودی مادی است؛ یعنی اگر وجود می‌داشت، مادی بود. (وجوبی)

۲۳۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * صفحه ۳۰ فلسفه اسلامی

اگر ج مصادقی از ب باشد، چون ب اعم از الف است، ۵ حالت پیش می‌آید و چون همه این حالت‌ها ممکن است، پس ماده قضیه امکان است.

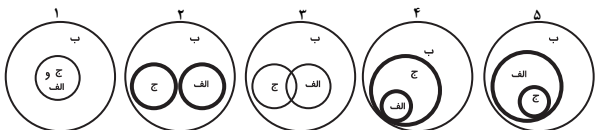
۱- نسبت ج و الف تساوی باشد (رد گزینه ۲)

۲- نسبت ج با الف تباین باشد (رد گزینه ۱)

۳- نسبت ج و الف عموم و خصوص من وجه باشد

۴- نسبت ج و الف عموم و خصوص مطلق باشد (ج عام‌تر)

۵- نسبت ج و الف عموم و خصوص مطلق باشد (الف عام‌تر)

اما چون ج جزئی از ب است، پس نمی‌تواند غیر ب باشد؛ یعنی «هیچ ج غیر ب نیست» رابطه وجوبی دارد و ماده قضیه خلاف آن (ج غیر ب است) امتناع خواهد بود.

«روان‌شناسی»

۲۳۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ ساده * صفحه ۳ روان‌شناسی

بررسی رفتار انسان با جهت‌گیری علمی کاری است دشوار، ولی روان‌شناسان سعی می‌کنند با بررسی دقیق و با استفاده از آخرین روش‌های علمی تا اندازه‌ای به توصیف و تبیین علمی رفتار انسان بپردازند.

۲۳۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ ساده * صفحه‌های ۲۳ و ۲۴ روان‌شناسی

در روش همبستگی با مشکلات تفسیری روبه‌رو هستیم، زیرا وقتی مشخص شود بین دو متغیر رابطه همبستگی وجود دارد، نمی‌توانیم بگوییم رابطه علت و معلولی بین آن‌ها وجود دارد و یکی علت دیگری است.
عدم کنترل آزمایشگر روی رفتار و عدم دستیابی به رابطه علت و معلولی از معایب روش مشاهده طبیعی است.

۲۳۸- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۲ روان‌شناسی

بسیاری از روان‌شناسان مشکلات مردم را تحلیل کرده و به آن‌ها کمک می‌کنند تا با مشکلاتشان به نحو مؤثری کنار بیایند ولی بسیاری از روان‌شناسان محقق هستند نه درمانگر.

تمام فعالیت‌های روان‌شناسان را در دو فعالیت ذکر شده نمی‌توان خلاصه کرد. در جدول صفحه ۲، حوزه‌هایی از فعالیت‌های روان‌شناسان ذکر شده است.

۲۳۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه ۴ روان‌شناسی

اولین هدف در روان‌شناسی علمی، توصیفی آزمون‌پذیر و تجربی از پدیده‌های روان‌شناختی است، به گونه‌ای که بررسی علمی آن‌ها امکان‌پذیر باشد.
البته شایان ذکر است که روان‌شناسان در توصیف رفتار، بعضی مواقع ممکن است تحت تأثیر ارزش‌ها و پیش‌داوری‌های شخصی خود قرار بگیرند، ولی آنان تلاش می‌کنند تا حد ممکن از این کار خودداری کنند.

۲۴۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ متوسط * صفحه‌های ۵ و ۶ روان‌شناسی

سه ویژگی وجود دارد که می‌توان آزمون‌پذیری یا تجربه‌پذیری را در حداکثر آن مورد توجه قرار داد. این سه ویژگی عبارتند از: کنترل، تعریف عملیاتی و تکرارپذیری.

گزینه ۱: «کنترل»

گزینه ۲: اشاره به روش «استقرا» دارد و مربوط به ویژگی‌های آزمون‌پذیری نیست.

گزینه ۳: «تعریف عملیاتی»

گزینه ۴: «تکرارپذیری»

۲۴۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه ۱۰ روان‌شناسی

در رویکرد «زیست‌شناختی» برای توصیف و تبیین کارکردهای روانی از فرایندهای زیست‌شناختی استفاده می‌شود. در این رویکرد فرض بر آن است که رفتار، تفکر، احساس، انگیزش و ... با ساخت فیزیولوژیکی مرتبط است.
«ژن‌ها» یکی از مهم‌ترین اجزای ساختار فیزیولوژیکی هر انسان هستند.

۲۴۲- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۲۵ روان‌شناسی

تجارت	خدمات اجتماعی / انسانی	تحقیق
مدیر پرسنلی	مددکاری	دستیار تحقیق
مدیر روابط عمومی	مشاوره کودکان	محقق بازاریابی
نماینده فروش	مشاوره شغلی	دستیار بهداشت روانی
تبلیغات	مشاوره تحصیلی	تحلیل‌گر تحقیق
متصدی وام	دستیار مشاوره و روان‌شناسی	دستیار آماری

۲۴۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ متوسط * صفحه ۲۰ روان‌شناسی

متغیری که به‌طور مستقیم به وسیله آزمایش‌گر دست‌کاری می‌شود تا تأثیر آن روی متغیر دیگر بررسی شود «متغیر مستقل» است و متغیری که تحت تأثیر متغیر مستقل قرار می‌گیرد، «متغیر وابسته» نام دارد.

در این فرضیه آزمایشگر از طریق روش آزمایشی یک گروه را تحت «آموزش حفظ حریم خصوصی» قرار می‌دهد و به گروه دیگر این آموزش را نمی‌دهد تا تأثیر آن را روی «آگاهی جنسی» کودکان مشاهده کند.

بنابراین «آموزش حفظ حریم خصوصی» توسط آزمایشگر دست‌کاری می‌شود و متغیر مستقل است (علت). «آگاهی جنسی» متغیر وابسته است (معلول).

۲۴۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه ۲۴ روان‌شناسی

هدف اصلی در تحقیقات بنیادی، گسترش و افزایش دانش در پدیده موردنظر و به‌طور خاص رفتار می‌باشد.

بررسی این موضوع که «حافظه دارای مراحل رمزگردانی، نگهداری و بازبازی است»، یک نمونه از تحقیقات بنیادی است.

در تحقیقات کاربردی، هدف استفاده عملی از یافته‌های روان‌شناسی در زندگی روزمره است.

بررسی این موضوع که «برای بهبود عملکرد حافظه دانش‌آموزان باید یادگیری را در آنان تعمیق بخشیم»، یک نمونه از تحقیقات کاربردی است.

۲۴۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ متوسط * صفحه‌های ۶ و ۷ روان‌شناسی

ارائه یک نظریه علمی از طریق دو فرایند مکمل استقرا و قیاس انجام می‌شود. اولین قدم در ایجاد دانش «استقرا» است که از طریق جمع‌آوری داده‌های منظم با روش تجربی امکان‌پذیر می‌شود. در این روش ابتدا محقق به مشاهده دقیق و جمع‌آوری اطلاعات می‌پردازد و سپس از طریق بررسی دقیق‌تر اطلاعات به‌دست آمده، نظریه یا تئوری خود را مطرح می‌نماید.

در روش «قیاس»، دانشمند پس از مشاهدات اولیه یک حدس اولیه قابل بررسی تجربی درباره پدیده موردنظر ارائه می‌دهد (که همان فرضیه است). سپس از طریق جمع‌آوری اطلاعات و آزمایش و بررسی، داده‌های تأیید کننده فرضیه خود را ارائه می‌کند و پس از اینکه به اندازه کافی شواهد تجربی برای تأیید فرضیه خود جمع‌آوری کرد، آن را تأیید کرده و در غیر این صورت رد می‌کند.

۲۴۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ متوسط * صفحه ۱۱ روان‌شناسی

«مکانیسم دفاعی» روشی است که فرد به‌صورت ناخودآگاه انجام می‌دهد تا اضطراب خود را کاهش دهد؛ مانند سرکوبی و انکار.

۲۴۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ دشوار * صفحه‌های ۱۲ و ۱۴ روان‌شناسی

رویکردهای رفتاری و روان‌کاوی هر دو جبرگرا هستند. دلایل جبرگرا بودن رویکرد روان‌کاوی در گزینه‌های ۳ و ۴ بیان شده است. دلیل جبرگرا بودن رویکرد رفتاری در گزینه ۲ بیان شده، ولی گزینه ۱ دلیل مکانیستی (ماشینی) بودن رویکرد رفتاری است.

۲۴۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * صفحه ۲۱ روان‌شناسی

محقق برای آنکه تأثیر یک متغیر بر متغیر دیگر را بررسی کند، باید سایر متغیرهای تأثیرگذار را شناسایی کند و تأثیر آن‌ها را به حداقل برساند، به این فرایند «کنترل» گویند.

در اینجا محقق با انتخاب آزمودنی‌ها از میان پسرها، اثر متغیر «جنسیت» را خنثی کرده است و با انتخاب آزمودنی‌ها از میان دانش‌آموزان دارای هوش متوسط اثر متغیر «هوش» را خنثی کرده است، بنابراین می‌تواند بگوید تفاوت دو گروه در «حل مسئله» ناشی از تأثیر «خلاقیت» بوده است.

۲۴۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ دشوار * صفحه‌های ۲۲ و ۲۳ روان‌شناسی

وقتی به دنبال بررسی ارتباط بین متغیرها هستیم، از روش همبستگی استفاده می‌کنیم مثل فرضیه «الف».

وقتی به دنبال بررسی اثر یک متغیر بر متغیر دیگر هستیم، از روش آزمایشی استفاده می‌کنیم، اما گاهی اوقات انجام بعضی از فرضیه‌های روان‌شناختی از طریق روش آزمایشی امکان‌پذیر نیست، به‌طور مثال این فرضیه که «استعمال دخانیات باعث بروز بیماری‌های جسمانی می‌شود» را نمی‌توان از طریق وادار کردن افرادی به استعمال سیگار بررسی کرد (زیرا از نظر اخلاقی مجاز به این کار نیستیم). در این گونه موارد از روش همبستگی استفاده می‌شود. در فرضیه «ب» نیز نمی‌توانیم کودکان را تحقیر کنیم تا اثر آن را روی اعتماد به نفسشان بررسی کنیم، بنابراین باید از روش همبستگی استفاده کنیم.

زمانی که می‌خواهیم رفتار را در موقعیت طبیعی و بدون دخالت آزمایش‌گر مورد بررسی قرار دهیم از روش مشاهده طبیعی استفاده می‌کنیم. مانند فرضیه «ج».

۲۵۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ دشوار * صفحه‌های ۱۰، ۱۲ و ۲۳ روان‌شناسی

هر سه دانشمند در گزینه ۴ تحقیقاتی را در حوزه دلبستگی انجام داده‌اند: آزمایش‌های هارلو با میمون‌ها نشان داد دلبستگی مادر- فرزند پیچیده‌تری فراتر از نیاز به غذا است.

براساس تحقیقات جان بالبی ناتوانی کودک در برقراری پیوند دلبستگی استوار با مادر یا مراقب در سال‌های اولیه زندگی، با ناتوانی او در برقراری روابط فردی نزدیک در دوره بزرگسالی، ارتباط دارد.

آندرسون رفتار کودکان را در پارک لندن در خصوص میزان فاصله گرفتن از مادر بررسی کرد و مطالعات او زمینه‌ساز مطالعات دلبستگی شد.